

פיתוח מפעלי השבת קולחין

במדינת ישראל מיוצרים מדי שנה כ- 530 מליון מ"ק שפכים. שפכים המטופלים לרמה מתאימה, יכולים לשמש להשקיה חקלאית, לתיירות (מגרשי גולף), מגרשי ספורט, גינון ותעשייה. שיעור השבת הקולחין לשימושים אלה בישראל עומד על כ- 70% (370 מליון מ"ק), מרביתם לשימוש חקלאי. מדובר בשיעור ההשבה הגבוה בעולם.

מפעל השבת קולחין מתחיל במוצא מתקן טיהור השפכים, ממנו נשאבים הקולחין למאגרי מים גדולים ומשם לצרכנים. משך ההקמה של מפעל להשבת קולחין הינו 3-5 שנים. היקף ההשקעה במפעל תלוי בעיקר בכמות הקולחין ובפריסה הגיאוגרפית של הצרכנים ויכול לנוע בין 20 ל- 200 מליון ₪ לכל מפעל.

רשות המים מסייעת ליזמים פרטיים המקימים מפעלי השבה הן בתקציב והן בידע מקצועי (סיוע תקציבי נוסף ניתן על ידי קק"ל להקמת המאגרים). בנוסף, חברת מקורות מקימה אף היא מפעלי השבה (מפעל השפד"ן, מפעל תשלובת הקישון).

מרבית היזמויות הפרטיות להקמת מפעלי השבת קולחין הן מקומיות ומקצתן אזוריות והן משולבות בתוכניות שהוכנו ברשות המים.

מתקני טיהור השפכים אשר נבנו עד כה חויבו ע"פ חוק להביא את הקולחין לאיכות "שניונית". נכון להיום, הכוונה לשדרג את הקולחין לאיכות "שלישונית" שתאפשר לחקלאים השקיה בלתי מוגבלת לגידולי שדה. המעבר מאיכות "שניונית" ל"שלישונית" יהיה הדרגתי ויבוצע במתקני הטיהור.

היום, בחלוף כ- 8 שנים מתחילת הסיוע להקמת מפעלי השבת קולחין ביזמות פרטית, קיימים 21 פרויקטים שהסתיימו ו- 110 פרויקטים בשלבי סטאטוס שונים של אישור ו/או הקמה. סך ההשקעה בפרויקטים הללו מוערך בכ- 4 מיליארד ₪. חלקה של רשות המים בהשקעה עומד על כ- 1.9 מיליארד ₪.

בעקבות המשבר במשק המים, הואצה הפעילות במהלך שנת 2008, בה ניתנו 54 כתבי התחייבות למענקי סיוע בסך כולל של 0.6 מיליארד ₪.

כאמור, אנו מנצלים כיום כ- 70% ממי הקולחין, בעיקר לחקלאות, ומאפשרים הפניית מים שפירים מחקלאות לשימוש בייתי. להערכתנו, בתוך כ- 5 שנים ננצל 95% ממי הקולחין לשימושים השונים.